

(D) IV. 1. Tantárgyleírások

Tantárgy neve: Piacgazdaságtan	
Mely szakokon oktatják: geográfus szak, terület- és településfejlesztési szakirány	
Tantárgyfelelős neve: dr. Kurtán Lajos	Tantárgyfelelős beosztása: egyetemi docens

Tantárgy besorolása: kollégium (kötelező)	
Tantárgy heti óraszám: 2	tanóra elmélet
Tantárgy heti óraszám: –	tanóra tantermi gyakorlat
Tantárgy heti óraszám: –	tanóra laboratóriumi gyakorlat
Előírt külső szakmai gyakorlat: –	
Tantárgy összóraszám: 28	tanóra
Tantárgy félévigénye: egy	félév (a 7. szemeszter)
Számonkérés módja: kollokvium, ill. ezt "kiváltó" megajánlott jegy	
Tantárgyhoz rendelt kreditek száma: –	kredit –

Tantárgy elsajátításához feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint

Általános közgazdaságtan, Makroökonómia (tehát a közgazdasági alapozó tárgyak) ismeretanyaga, valamint az 1-3. évfolyam alapozó képzése során elsajátított vonatkozó szaktárgyi ismeretek (tárgyi koncentrációval).

Tantárgy célja, célkitűzései:

Az alapozó közgazdasági és szaktárgyi ismeretanyagra támaszkodva és a szóbanforgó szakirány hallgatói leendő munkakörei által támasztott igények által meghatározottan a fejlett piacgazdaság fő vonásainak és intézményrendszerének, valamint a piacgazdaságba történő átmenet régiós (közép-kelet-európai) és hazai folyamatainak bemutatása, az elsődleges alkalmazás szintjén történő elsajátíttatása.

A tantárgy évközi ellenőrzés módjai:

A kis létszám mellett az előadásokon mód nyílik rendszeres visszacsatolásra és megerősítésre. A félév nagyszabású záródolgozattal zárul, amely definíciós és rövidebb-hosszabb kifejtő kérdéseket tartalmaz, típusonként részleges választási lehetőséggel. A dolgozat és az órák alatti szereplés eredményei alapján közepes-től felfelé megajánlott jegyek születnek.

A tantárgy tartalma:

- A **piacgazdaság** fogalma, fő vonásai. Piac és kormányzat. Piacgazdaság versus tervgazdaság, szociális piacgazdaság versus jóléti állam. A piacgazdaságba történő **átmenet** szükségessége és sajátos problémái, feladatai az egykori szocialista országokban.
- **Tulajdoni rendszer és privatizáció.** A tulajdon fogalma, alapvető típusai és formái. Közösségi szektor versus magánszektor. Piaci kudarcok (monopóliumok, externáliák, közjavak); az állami beavatkozás szükségessége és fő irányai. A jóléti állam modellje és a nonprofit szektorra alapozott modell. Szolgáltatásnyújtási és finanszírozási variációk. A közösségi szektor intézményrendszere. A privatizáció fogalma, szükségessége, céljai, feltételrendszere. Privatizációs stratégiák és technikák. A közép-kelet-európai (KKE) privatizáció sajátos vonásai. A magyarországi és régiós privatizáció folyamata, aktuális kérdései.
- **Gazdasági verseny, versenypolitika, versenyszabályozás.** A gazdasági verseny fogalma, jelentősége, funkciói. A verseny korlátozása és az ez elleni harc: a versenypolitika és -szabályozás. A hatékony piac, a szívásos-nyomós piac. A piaci struktúra és hatása a versenyre (piacformák, piacszerkezetek).
- **Tőkepiac – tőzsde.** A tőkepiac fogalma, felosztása, funkciói, intézményei, állami szabályozása. Az értékpapír keletkezése, fő vonásai és fajtái. A tőzsde fogalma, funkciói, fajtái. Tőzsdei műveletek. A tőzsdeindex. A világ- és a hazai tőzsdék. A tőzsdekrach.
- **Management.** A menedzseri döntések fő jellemzői. Döntési környezet, döntési mechanizmus. Döntési kritériumok és technikák beruházási stb. döntések megalapozásához. Nonprofit-management. A management-fejlesztés hazai problémái.

Tantárgy neve: Piacgazdaságtan

– **Marketing.** A marketing fogalma, helye és szerepe az üzleti életben és a társadalomban. Marketingorientáció, piacszegmentáció, fogyasztói és beszerzési magatartás. A marketing fő eszközei: termékpolitika, árpolitika, értékesítési utak politikája, kommunikációs politika. A marketing-rendszer működtetése, marketingstratégiák. Marketing-sajátosságok a nonprofit-szektorban. A marketing-rendszer aktuális fejlesztési feladatai külföldön és hazánkban.

– **Innováció.** Az innováció tartalma, jelentősége, motivációs tényezői. Az innováció folyamata (az innovációs lánc). Az innovációs stratégia és fejlesztésének problémái hazánkban és Közép-Kelet-Európában.

Kötelező és ajánlott jegyzetek, irodalom jegyzék:

Kötelező irodalom:

- Kurtán Lajos (1996): A közgazdaságtan alapjai. Egyetemi jegyzet. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. (előismeretként!)
- Kurtán Lajos (1998): Fejezetek a piacgazdaságtan köréből. Egyetemi "elő"-jegyzet. ELTE TTK Társadalom- és Gazdaságföldrajzi Tanszék, Budapest, 136 old. (sokszorosítás).

Ajánlott irodalom:

- Bauer András – Berács József (1992): Marketing. AULA Kiadó (BKE), Budapest, 412 old.
- Chikán Attila (1994): Vállalatgazdaságtan. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. – AULA Kiadó, Budapest, 512 old.
- Kerékgyártó György (1996): The Role of Privatization Process in Transition to Market Economy in Hungary. (A privatizációs folyamat szerepe a piacgazdaságba történő átmenetben Magyarországon.) Budapesti Műszaki Egyetem, Budapest, Kézirat, 10 old.
- Kerepesi Katalin – Romvári Edit (1993): Közgazdaságtan mérnököknek. Műegyetemi Kiadó, Budapest, 471 old.
- Kornai János (1991): A privatizáció elvei Kelet-Európában. Közgazdasági Szemle, 11. sz., 1021-1040. old.
- Kurtán, Lajos (1993): Privatisierung in Ungarn. (Privatizáció Magyarországon.) Kézirat, Humboldt Egyetem, Berlin, 13 old.
- Kurtánné Vadászlaki Ilona – Kurtán Lajos (1998): 10 részes cikksorozat értékpapírpiaconról, tőzsdéről. Élet és Tudomány 1998. évi 7., 9., 11., 13., 18. számainak Diákoldal-mellékleteiben.
- McLeish, Barry J. (1998): Sikeres marketing-stratégiák nonprofit szervezetek számára. CONEX Kiadó, Budapest.
- Privatizáció-zárás (1998): A HVG 1998. február 7-i számának melléklete, 63-78. old.
- Smith, Bucklin and Associates (1998): Átfogó nonprofit menedzsment. Nonprofit Kutatások 5. CONEX Kiadó, Budapest.
- Szabó Katalin (1992): A tranzíció közgazdasági problémái. In: GEDEON-HÁMORI-KOCSIS etc.: Összehasonlító közgazdaságtan. C rész. AULA Kiadó (BKE), Budapest, 207-260. old.
- Török Ádám (1997): A versenypolitika és a piacok átalakulása a magyar gazdasági átmenetben. Közgazdasági Szemle, május, 426-439. old.
- Veress József (szerk.) (1997): Bevezetés a gazdaságpolitikába. Harmadik kezdés. AULA Kiadó (BKE), Budapest, 373 old.
- Vissi Ferenc (1996): Piaci intézményrendszer, versenypolitika, uniós csatlakozás. Közgazdasági Szemle, szeptember, 770-782. old.

A tantárgy tárgyi szükségletei:

– tanterem, írásvetítő, számológép, tábla, kréta, nyomtatott anyagok, irodalom

Tantárgyi vonatkozású kutatások:

A tantárgyfelelős mindkét kutatási területe (a közgazdaságtan szakdidaktikája; összehasonlító közgazdaságtan – a piacgazdaságba való átmenet) folyamatos irodalomfeldolgozást és vonatkozó empirikus kutatásokat igényel.

A tantárgy minőségbiztosítási módszerei és fejlesztési politikája:

Rendszeres anonim kérdőív-kitöltések; a tantárgy tartalmának és módszertanának folyamatos "karbantartása"; a piacgazdasághoz közelítés újabb és újabb eredményeinek beépítése az oktatásba.

Személyi feltételek (létszám, felkészültség):

Előadó: dr. Kurtán Lajos egy. docens, okl. közgazdász-tanár, kandidátus, Ph.D., okl. adótanácsadó, adószakértő.